

Kæru félagar.

Ég þakka ykkur fyrir að mæta hér í kvöld og gleðst eins og alltaf yfir því að sjá ykkur. Ég ætla hér í fremur stuttu máli að fara yfir hið afskaplega viðburðarríka ár sem nú er liðið frá því að síðasti aðalfundur var haldinn, þar sem ég tók við formaður Eflingar, fyrst kvenna, í fyrstu formannskosningum í sögu félagsins þar sem ég og B-listinn sigruðum með yfir 80% greiddra atkvæða. Eins og þið sjáið liggur hér á borðum ársskýrsla félagsins sem ég hvet ykkur til að taka og lesa. Þar eru mikilvægar upplýsingar um flest það sem viðkemur starfi bæði félagslegu starfi Eflingar sem og rekstri félagsins.

Árið hefur sannarlega verið viðburðarríkt, ekki bara fyrir mig og féлага mína heldur fyrir okkur öll sem tilheyrum stétt verka og láglounafólks. Við höfum tekið þátt í og fylgst með hvernig endurnýjaður baráttuvilji og róttæk nálgun gagnvart verkalyðsbaráttunni hafði ótrúlega mikil og mögnuð áhrif á alla samfélagsumræðu. Við mættum til leiks full af þrótti og löngun til að sannarlega takast á við það verkefni að breyta aðstæðum okkar, með okkar eigin baráttuaðferðum og málflutningi.

Í upphafi hausts hófst vinna við kröfugerð vegna komandi samningaviðræðna og þann 11. október lögðum við fram, ásamt félögum í SGS, kröfugerð gagnvart SA annarsvegar og stjórnvöldum hinsvegar. Átök einkenndu strax alla stemningu í samningaviðræðinum og SA mættu kröfum okkar af forherðingu og ekki aðeins forherðingu, SA mættu til leiks með algjörlega óásættanlegar hugmyndur um grundvallarbreytingar á vinnutíma okkar sem við höfnum alfarið. Eftir umræður sem engu skiluðu var í okkar röðum tekin ákvörðun um að vísa umræðum til Ríkissáttasemjara og stuttu seinna var svo viðræðum slitið. Að því loknu hófst markviss undirbúningur verkfallsaðgerða. Meira um kjaraviðræðurnar má lesa á bls. 5 og 6 í ársskýrslu félagsins, sem og aðgerðir félagsins og málaferli vegna verkfallsaðgerða fyrir Félagssdómi.

Við fetuðum nýjar slóðir í þessari vinnu líkt og annari; fórum á milli vinnustaða í Eflingarbilnum og buðum félagsmönnum að greiða atkvæði. Þetta vakti gríðarmikla athygli, og við notuðum það tækifæri sem gafst við það að fjölmiðlar eltu okkur um allt og lögðum áherslu á baráttuna og kröfurnar.

Yfirgnæfandi meirihluti þeirra sem verkfallsboðun náði til samþykktu svo að fara í verkfall, og þann 8. mars lögðu þeir á hótélum og gístistöðum niður vinnu. Þann 22. mars fóru svo hópþreifreiðastjórar og starfsfólk á hótélum í sólahringsverkfall. Verkfallsaðgerðirnar voru árangursríkar, einkenndust af miklum samhug og baráttuvilja, og fóru ekki framhá neinum. Hér verð ég sérstaklega að fá að nefna verkfall hótélþerna á alþjóðlegum baráttudegi verkakvenna 8. mars; stórmerkilega og sögulega aðgerð þar sem láglounakonur sýndu svo ekki varð um villst bæði algjört grundvallarmikilvægi sitt í efnahagskerfinu sem og algjörlega magnaðan og einbeittan baráttuvilja; skyndilega var einn lægst launaði hópur samfélagsins orðinn öllum sýnilegur; einn jaðarsettasti hópurinn á íslenskum vinnumarkaði var komin andlit og rödd, og ekki aðeins eitt andlit og eina rödd, heldur fjöldan allan af röddum sem fengu tækifæri til að segja frá. Fullyrða má að sjaldan hafi kjarabaráttu verið eins árangursrík í að draga fram kröfur og vilja kvenna, sérstaklega kvenna af erlendum uppruna, á íslenskum vinnumarkaði.

Hugrekki og baráttuvilji þeirra félagsmanna sem skipulögðu aðgerðir og lögðu niður störf 8 og svo 22. mars voru stórkostleg og blésu okkur öllum sem tóku þátt eða fylgdust með baráttuanda í brjóst. Ég vil nota tækifærið hér og þakka öllum þeim sem tóku þátt fyrir að taka að sér að heyja eigin baráttu, því að endanum er það viljinn til þess sem mun skila okkur þeim árangri sem við sannarlega þráum og eigum skilið í íslensku samfélagi.

Í aðgerðunum upplifðum við með mjög skýrum og greinilegum hætti hvaða innræti sumir atvinnurekendur búa yfir; um leið og við upplifðum hversu beitt verfallsvopnið er vorum við rækilega minnst á að sumir atvinnurekendur svífast einskis í því að reyna að brjóta jafnvel löglegar aðgerðir á

bak aftur með því að taka þátt í og hvetja til verkfallsbrota. Verkfallsverðir Eflingar sem stóðu vaktina urðu varir við og komu í veg fyrir fjölda brota. Þetta allt saman gerði okkur ljóst, ef að einhver vafi var til staðar, að þrátt fyrir að ýmis réttindi okkar séu sannarlega lögvarin þá er það einfaldlega ekki nóg til þess að koma í veg fyrir að forhert fólk reyni það sem það getur til að brjóta baráttu okkar á bak aftur. Ekki síst í ljósi þessa segi ég: Við eigum sannarlega mikið verk óunnið í því að fá algjört grundvallar mikilvægi okkar viðurkennt í samfélaginu.

Að lokum náðust samningar, sem svo voru undirritaðir voru þann 3. apríl. Í þeim náðum við í gegn þremur fjórðu af kröfugerð okkar, yfir þriggja ára og átta mánaða samningstíma, hagvaxtartengdum launahækkunum og ýmsu öðru. Atkvæðagreiðsla um samninganna stóð frá 12. apríl til 23. apríl og var niðurstaða hennar sú að af þeim sem greiddu atkvæði samþykktu 77% samninginn og tæp 21% höfnuðu. Ég þakka öllum þeim sem gáfu sér tíma til að kynna sér samninginn og greiða atkvæði innilega fyrir. Og ég vona sannarlega að þeir, ásamt þeim aðgerðum sem ríkisstjórnin hefur lofað að ráðist í, séu mikilvægt skref í átt að auknum jöfnuði. Hér vil ég fá að segja að ég tel ljóst að okkar barátta gerði það að verkum að ríkissvaldið sá að ekkert annað var í boði en að koma að lausn mála. Með því að knýja á um slíka aðkomu vannst mikill pólitískur sigur í baráttu okkar fyrir réttlátara samfélagi. Það er veginesti sem við tókum með okkur inni næstu skref.

Stjórn Eflingar og samninganefnd félagsins lögðu mikla áherslu á að kjarasamningar myndu bæta líf þeirra sem látin eru lífa við lægstu laun og segja má að allt okkar starf síðasta ár hafi miðað að þessu markmiði. Við horfðum á samfélagið út frá sjónarhorni láglaunafólks á Íslandi, t.d. með hinum merkilega og mikilvæga verkefni um „Fólkið í Eflingu.“ Árangur þeirrar vinnu er óumdeilanlegur; sjónarmið, þarfir og langanir verka- og láglaunafólks hafa fengið raunverulega athygli í samfélaginu og allri opinberri umræðu; það var hið bráðnaðsynlega fyrsta skref í endurnýjaðri stéttbaráttu. Barátta okkar hefur neytt stjórnámálamein til að hlusta og ekki aðeins hlusta, heldur viðurkenna mikilvægi okkar og ráðast í aðgerðir til að mæta kröfum okkar og þörfum. Þessi árangur sannar að barátta verkalýðsfélaga er ekki síst barátta um hugmyndir, barátta um rými og yfirráð í opinberri umræðu og barátta um að sveigja þjóðfélagið af braut þeirrar mannfjandsamlegu stefnu sem við höfum verið neydd til að lífa við, stefnu sem miðar eingöngu að því að tryggja enn frekari yfirráð hinna auðugu yfir tilveru okkar allra.

Við létum ekki þar við sitja heldur skipulögðum fundarröðina Stóru myndina sem haldin var strax síðasta sumar þar sem fjallað var um ýmis mikilvæg mál sem snerta okkur félagsmenn í Eflingu; aðkomu lífeyrirssjóða okkar að leigumarkaði, hagvöxt á forsendum jafnaðar og þróun ójafnaðar í kjölfar Þjóðarsáttarinnar. Síðastliðið haust stóðum við svo fyrir vikulegum fundum í Gerðubergi þar sem ýmis mál væru rædd; málefni láglaunakvenna, brotastarfsemi á vinnumarkaði, kosningin sem þá var á næsta leiti um næsta forseta ASÍ og málefni öryrkja á sameiginlegum baráttufundi með ÖBÍ, svo að eitthvað sé nefnt. Starf félagsins vakti mikla athygli og allur okkar málflutningur hafði þau mikilvægu áhrif að koma okkur og okkar baráttumálum í sviðsljósið.

Um leið og ný stjórn tók til starfa réðumst við í mikið og markvisst átak í að ekki aðeins efla þjónustu við okkar erlendu féлага heldur jafnframt að auka þátttöku þeirra og sýnileika í störfum og baráttu félagsins. Þetta var auðvitað löngu tímabært í ljósi þess að helmingur félagsmanna Eflingar er af erlendu bergi brotinn. Ný stjórn tók ákvörðum að láta þýða sem mest af efni og strax var sú ákvörðun tekin af hafa túlka á öllum fundum enda augljóslega ótækt og andlýðræðislegt að stór hluti félagsmanna geti ekki sótt fundi og tekið markvissan þátt í baráttu fyrir eigin hagsmunum sökum íhaldssemi og andvaraleysis þess verkalýðsfélag sem þeir tilheyra. Við lögðum líka mikla áherslu á að fá okkar erlendu féлага til starfa og réðumst í það verkefni að tryggja að í öllum ráðum og í öllu lýðræðislegu starfi félagsins væri hluti aðflutts verkafólks í félaginu sannarlega endurspegladur, að það sjálft hefði sannarlega aðkomu að því að móta starf og stefnu félagsins.

Við réðumst einnig í að fjölga trúnaðarmönnum félagsins og gekk það vel; þeim fjölgaði á milli ára um 38, þar af fjölgaði mjög í hópi trúnaðarmanna af erlendum uppruna. Nýstofnað Félagssvið hafði umsjón með þessu verkefni og voru félagsmenn sérstaklega hvattir til þess að kjósa trúnaðarmenn sem sannarlega endurspegluðu starfsmannahópinn á vinnustöðunum. Hér erum við engu að síður rétt að byrja og mikið verk óunnið.

Eftir að ný stjórn tók við var einnig farið í að styrkja mjög rannsóknarstarf það sem félagið vinnur á eigin vegum. Þetta gerðum við með ýmsum hætti og nefni ég hér merkilega og mikilvæga skýrslu Stefáns Ólafssonar og Indriða Þorlákssonar um sanngjarna dreifingu skattbyrðarinnar sem hlaut mikla athygli og vakti löngu tímabæra umræðu í samfélaginu. Útgáfa skýrslunnar ásamt öðru rannsóknarstarfi er gríðarlega mikilvæg, sérstaklega í ljósi þess að verka og láglaunafólk hefur ekki átt sér málsvara á hinu pólitíska sviði sem hafa tekið að sér að heyja baráttuna fyrir efnahagslegu réttlæti á á Íslandi fyrir okkar hönd. Aftur á móti á íslensk auðstétt sér marga og volduga málsvara sem gegna ýmsum mikilvægum valdastöðum í samfélaginu. Þetta hefur auðvitað gert það að verkum að samfélagsleg stefnumótum er óumflýjanlega sveigð að hagsmunum hinna ríku á okkar kostnað. Því er ekki seinna vænna en að við sjálf setjum fram hugmyndir um hvernig sníða má samfélagið að okkar þörfum.

Á sama tíma og allt þetta hefur átt sér stað hefur starfsfólk skrifstofu Eflingar staðið í ströngu við að sinna félagsmönnum. Sérstaklega mæðir á starfsmönnum Kjaramálasviðs en á árinu sem leið hafa aldrei fleiri launakröfur verið sendar út fyrir hönd félagsmanna en meðalkrafan er upp á 423 þúsund krónur. Þetta er algjörlega óviðunandi ástand á vinnumarkaði og er veitingageirinn sérstaklega slæmur í þessu tilliti en þar virðist oft um mjög einbeittan brotavilja að ræða. Í aðkomu stjórnvalda að nýundirrituðum samningum er loforð um að sektarákvæði verði komið í lög svo að hægt sé að refsa þeim sem stela launum af vinnuaflinu. Við munum gera allt sem í okkar valdi stendur til að tryggja að slíkt ákvæði verði að veruleika. Málsvarar atvinnurekenda í stjórnámálum munu ekki lengur komast upp með að skýla sér á bak við óljóst þvaður um að ekki megi hefta fyrirtækjæigendur í að láta drauma sína rætast á kostnað þeirra sem vinna vinnuna. Sá tími er liðinn.

Kæru félagar.

Hér hef ég aðeins farið yfir síðasta ár í fáum orðum og er margt ósagt. Því vil ég aftur hverja ykkur til að skoða ársskýrsluna til að fá góða og skýra mynd af öllu starfi félagsins, stöðu sjóða og svo framvegis.

Ég þakka ykkur þolinmæðin hér í kvöld við að hlusta á mig tala og ég vil þakka ykkur öllum fyrir árið; við höfum staðið í ströngu og álagið hefur verið mikið. Við höfum þurft að sitja undir árásum; ég tel það ekki ýkjur að segja að sjaldan hafi forysta í verkalýðsfélagi þurft að sitja undir eins linnulausum, grófum og ógeðslegum áróðri en þeim sem dunið hefur yfir meira og minna linnulaust frá því að við höfum okkar baráttu, fyrir þær einar sakir að berjast gegn þjóðfélagslegum yfirráðum auðstéttarinnar. En á endanum hljótum við þó að fagna því þegar málsvarar óbreytts ástand opinbera sjálfa sig með þeim hætti og gerst hefur í haust og vetur; það hlýtur að blása okkur baráttuvilja í brjóst; ef að helstu talsmenn íslensks auðvalds telja sig þurfa að fara fram með þeim hætti sem þeir hafa gert hljótum við að vera á réttri leið.

Kæra fólk, að þessu sögðu ítreka ég þakkar mínar fyrir þetta áhugaverða, undarlega og lærdómsríka ár; ég er sannfærð um að samstaða okkar muni færa okkar stóra sigra, að saman munum við komast nær og nær takamarkinu sem er jú auðvitað raunverulegt frelsi fyrir vinnandi fólk á Íslandi.